

Analysunderlag rörande ekonomiska stödmöjligheter till barnfamiljer i Sverige

Del 1: Barnbidragets utformning

Författare: Jie Li
Håkan Cavenius

Stockholm, oktober 2025

RISE RESEARCH INSTITUTES OF SWEDEN

Box 857, 501 15 Borås

info@ri.se

RISE är Sveriges forskningsinstitut och innovationspartner. I internationell samverkan med företag, akademi och offentlig sektor bidrar vi till ett konkurrenskraftigt näringsliv och ett hållbart samhälle. Våra 2 800 medarbetare driver och stöder alla typer av innovationsprocesser. RISE är ett oberoende, statligt forskningsinstitut som erbjuder unik expertis och ett 100-tal test- och demonstrationsmiljöer för framtidssäkra teknologier, produkter och tjänster.

Sammanfattning

Barnbidragets användning, kostnader och reformbehov

Barnbidraget har i över 75 år varit en självklar del av den svenska familjepolitiken. Sedan införandet 1948 har det fungerat som ett universellt stöd till alla barnfamiljer, oavsett inkomst eller bakgrund. Det nominella beloppet har sedan 2018 varit oförändrat – 1 250 kronor per barn och månad – och har under dessa år tappat omkring en fjärdedel av sin köpkraft till följd av inflationen. Frågan blir därför hur väl detta stöd faktiskt svarar mot barns och deras familjers faktiska behov idag?

Tidigare undersökningar och denna studie visar att barnbidraget används på olika sätt beroende på familjens ekonomiska situation. För hushåll med låga inkomster är det ofta ett direkt nödvändigt tillskott för att klara basala utgifter som mat, kläder och löpande räkningar. Ensamstående föräldrar vittnar om att barnbidraget kan vara avgörande för att barnen ska få näringsrik mat och kläder efter säsong. För många andra familjer används bidraget både till löpande vardagskostnader och till sparande – en strategi som ger en balans mellan trygghet här och nu och planering för framtida behov. Bland medel- och höginkomsthushåll är det också vanligt att hela barnbidraget läggs undan som ett långsiktigt sparande till barnet, t ex för körkort, dator eller andra lite större kostnader eller investeringar.

Kostnaderna för att ha barn varierar tydligt med åldern på barnet. Det allra första året innebär ofta de högsta enskilda utgifterna på grund av engångskostnader för utrustning som barnvagn, bilbarnstol och möbler, samt inkomstbortfall under föräldraledighet. Därefter, under resten av förskoleåldern, sjunker utgifterna till en relativt sett lägre nivå, även om barnomsorg och löpande behov som kläder och mat fortfarande medför kostnader. När barnen når skolåldern stiger utgifterna igen – främst för mat, fritidsaktiviteter, sport och teknik – samtidigt som barnomsorgsavgifter ofta minskar. Under tonåren blir kostnaderna som allra högst. Då tillkommer ökade matutgifter, mode och kläder, socialt liv, resor och tekniska prylar etc. vilket gör att ungdomsåren är den mest kostsamma fasen i ett barns uppväxt.

När barnbidragets nivå ställs i relation till dessa faktiska kostnader framträder en tydlig obalans. Bidraget täcker ungefär 17 procent av utgifterna för yngre barn, 16 procent för skolbarn och endast 12 procent för tonåringar – just när kostnaderna är som högst. Utan indexreglering har bidraget dessutom urholkats i reala termer, vilket ytterligare minskar dess betydelse över tid.

Mot denna bakgrund har studien tittat närmare på en modernisering och förändring av barnbidraget. Två möjliga centrala förändringar lyfts fram: att införa åldersdifferentierade nivåer som bättre motsvarar barns verkliga kostnader i olika åldrar, samt att knyta bidraget till konsumentprisindex för att skydda värdet mot inflation. Samtidigt understryks vikten av att behålla barnbidragets universella utformning, d v s inte särbehandla vissa grupper och barnfamiljer exempelvis med införandet av behovsprövning – det är just dess generella karaktär som gör att det har hög legitimitet och används fullt ut, samt minskar den administrativa bördan och eventuella stigma som annars troligen skulle uppstå.

En sådan reform skulle innebära en merkostnad för staten på cirka 4,5 miljarder kronor (med oförändrat basbelopp) respektive 5,7 miljarder kronor (med KPI-justering) per år, motsvarande drygt 13 procent av dagens utgifter för barn(studie)bidrag. Vinsten skulle vara

ett barnbidrag som återigen står i rimlig proportion till barns faktiska kostnader, som ger bättre träffsäkerhet för familjer med äldre barn, och som på sikt stärker både social rättvisa och ekonomisk trygghet för Sveriges barnfamiljer.

1 Hur används barnbidraget i praktiken?

Barnbidraget är en central del av Sveriges familjepolitik och har sedan införandet 1948 varit ett universellt, skattefritt månadsbidrag till alla barnfamiljer. Även om bidraget är lika för alla, oavsett inkomst eller bakgrund, spelar det olika roller beroende på familjens ekonomiska situation.

Trots att barnbidraget är en av de mest omfattande ekonomiska stödinsatserna till hushåll med barn i Sverige, saknas det offentligt tillgänglig statistik eller undersökningar som systematiskt kartlägger hur bidraget används i praktiken av olika typer av familjer.

Denna utredning sammanfattar hur barnbidraget faktiskt används i praktiken utifrån tillgängliga undersökningar, myndighetsrapporter och kvalitativa studier.

Grundläggande behov: mat, kläder, räkningar

Flera källor tyder på att barnbidraget i många familjer används för att täcka just grundläggande levnadskostnader. Enligt en konsumentundersökning från Vardagsekonomi (2025)¹ uppgav 68 % barnfamiljer använder hela eller delar av barnbidraget till omedelbara levnadskostnader. Mer specifikt, uppgav 25 % av föräldrar att hela barnbidraget går till omedelbara utgifter som mat, kläder och löpande räkningar. Ytterligare 43 % blandade sparande och konsumtion. Denna bild stärks av Rädda Barnens enkätdata, där många låginkomstfamiljer vittnar om att barnbidraget är avgörande för att ha råd med nödvändigheter. Bland ensamstående föräldrar med inkomster under 30 000 kr/månad uppgav omkring hälften att de inte alltid haft råd med näringsrik mat eller kläder för säsong (Rädda Barnen, 2025)².

Försäkringskassans statistik (2025)³ bekräftar också att barnbidraget spelar en större ekonomisk roll i hushåll med låg inkomst och flera barn. Bland ensamstående kvinnor med tre eller fler barn stod barn- och familjeförmåner för upp till 29,2 % av hushållets disponibla inkomst år 2024 (Försäkringskassan, 2025).

En stor andel av de tillfrågade i undersökningen från Vardagsekonomi (2025) uppger att de väljer att både spara och använda barnbidraget till löpande utgifter. Det innebär att bidraget delas upp, där en del går till mat, kläder eller fritidskostnader, samtidigt som en annan del sätts undan för framtida behov. På så sätt blir barnbidraget ett stöd som inte bara täcker vardagens nödvändigheter utan också bidrar till en ekonomisk buffert och en känsla av långsiktig trygghet. Denna kombination framstår som den vanligaste strategin bland föräldrarna och visar att barnbidraget ofta får en dubbel funktion – både som ett praktiskt tillskott i hushållsekonomin här och nu och som en möjlighet att planera för kommande utgifter.

¹ Vardagsekonomi (2025). "Vad gör hushållen med barnbidraget?",

<https://www.vardagsekonomi.nu/sa-har-anvander-svenskarna-barnbidraget-resultatet-forvanar/>

² Rädda Barnen (2025). "Svårare för barn i familjer med låga inkomster",

<https://www.raddabarnen.se/rad-och-kunskap/barnfattigdom/svarare-for-barn-i-familjer-med-laga-inkomster/>

³ Försäkringskassan (2025). "Barnhushållens ekonomi",

<https://www.forsakringskassan.se/nyhetsarkiv/nyheter-press/2025-06-17-forsakringskassans-ersattningar-bidrar-allt-mindre-till-barnfamiljers-ekonomi>

En överraskande stor andel föräldrar väljer att spara hela barnbidraget. Vardagsekonomis (2025) undersökning visade att 32 % av hushållen sparar hela beloppet, snarare än att använda det till löpande kostnader. Här framstår barnbidraget som en dedikerad summa som inte blandas med hushållets vardagsekonomi, utan får funktionen av ett långsiktigt verktyg för trygghet och planering. Pengarna placeras ofta på ett sparkonto, i ett fondsparande eller som en buffert avsedd för kommande större behov, exempelvis körkort, dator, språkresor eller andra kostnader och investeringar i barnets framtid.

Detta beteende är dock vanligare i medel- och höginkomsthushåll. Låginkomstfamiljer har i lägre utsträckning möjlighet att prioritera sparande, eftersom hela beloppet behövs för att täcka löpande kostnader.

Sammanfattning

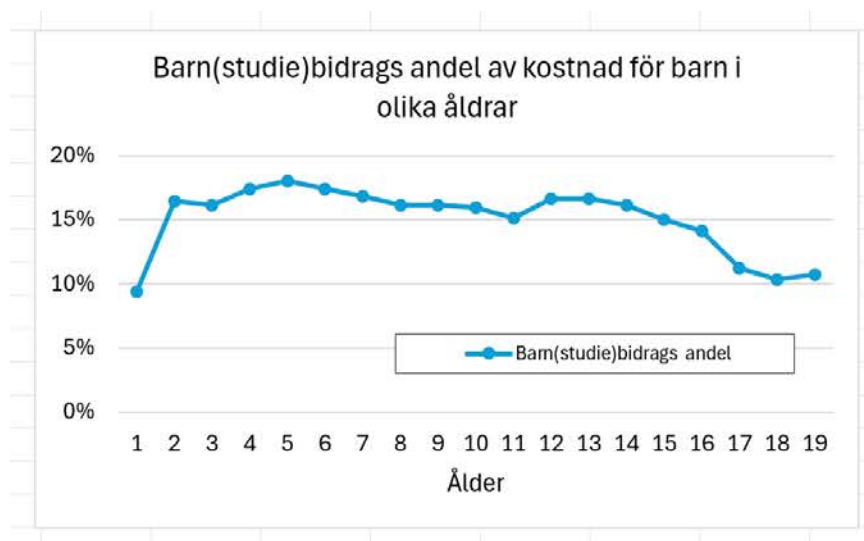
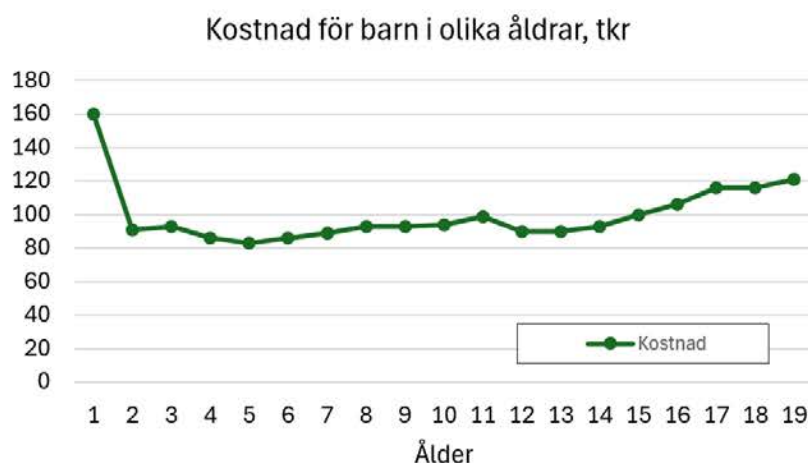
Barnbidragets användning varierar mellan hushåll, men vissa mönster är tydliga. För ekonomiskt utsatta familjer är det en nödvändighet för att täcka basala behov. För många möjliggör det barns deltagande i fritid och skola. För andra är det ett verktyg för framtida trygghet genom sparande. Även om detaljerade konsumtionsdata saknas i officiell statistik, ger enkäter, civilsamhällets erfarenheter och kompletterande analyser en samstämmig bild: barnbidraget används praktiskt och funktionellt för att stärka barns levnadsvillkor och ekonomisk trygghet i vardagen.

2 Hur varierar barns behov och kostnader mellan förskolebarn, skolbarn och tonåringar

Kostnaderna för barn i Sverige förändras tydligt med åldern, i takt med att barnens behov utvecklas. Enligt Swedbanks (2025)⁴ uppskattningar över nödvändiga utgifter för barn, finns det distinkta skillnader mellan förskolebarn (0–6 år), skolbarn (7–12 år) och tonåringar (13–18 år). Dessa variationer speglar både fysiska behov, fritidsintressen, självständighet och samhälleliga normer kring barns konsumtion (Länsförsäkringar, Så mycket kostar det att ha barn)⁵. Som en illustration visar figuren nedan kostnad för barn i olika åldrar, enligt (Swedbank, 2025).

⁴ Swedbank (2025), Så mycket kostar det att ha barn,
<https://www.swedbank.se/privat/livet/familj/ekonomens-tips-till-blivande-foraldrar.html>

⁵ Länsförsäkringar: Så mycket kostar det att ha barn,
<https://www.lansforsakringar.se/stockholm/privat/tips-guider/privatekonomi/familj/kostnader-barn>

Förskolebarn (0–6 år) – Höga startkostnader och barnomsorg

De allra första åren innebär ofta de största engångskostnaderna för familjer. För ett spädbarn (0 år) beräknar Swedbank att kostnaden kan uppgå till 160 tkr på ett år, mycket på grund av förlorad inkomst under föräldraledighet, samt inköp av nödvändig utrustning som barnvagn, bilbarnstol och möbler.

Från 1–6 års ålder sjunker kostnaderna och ligger mellan 83 – 93 tkr per år, men inkluderar fortsatt delvis förlorad arbetsinkomst (t.ex. VAB) och föräldraavgift för förskola, som trots statliga subventioner kan uppgå till cirka 20 000 kr/år beroende på familjens inkomst (Skolverket)⁶.

⁶ Skolverket: Avgifter i förskola och fritidshem, <https://www.skolverket.se/styrning-och-ansvar/regler-och-ansvar/ansvar-i-skolfragor/avgifter>

Behoven i denna åldersgrupp kretsar kring basala funktioner: trygghet, mat, kläder, barnomsorg, samt lek och motorisk stimulans. Kostnader för fritidsaktiviteter är ännu relativt låga, men ökar gradvis efter 4 års ålder (Konsumentverket, Hushållskostnader 2025)⁷.

Skolbarn (7–12 år) – Växande kostnader för fritid, mat och kläder

När barnet börjar skolan ökar de löpande utgifterna. Den genomsnittliga årliga kostnaden för skolbarn cirka 90–99 tkr, där ökningen främst beror på stigande behov av mat, fritidsaktiviteter och månadspeng (Länsförsäkringar, Så mycket kostar det att ha barn)⁵.

Samtidigt minskar ofta behovet av barnomsorg, vilket delvis balanserar ökningen. Barn börjar få tydligare egna viljor och konsumtionsönskemål, särskilt kopplade till fritid, sportutrustning och digitala verktyg (t.ex. mobiltelefoner, spel) (Konsumentverket 2025)⁷.

Dessutom ökar föräldrars utgifter för transport till och från aktiviteter, samt eventuella kostnader för fritidsklubb eller skolresor. Barn i denna ålder är fortfarande beroende av vuxna, men börjar samtidigt testa självständighet.

Tonåringar (13–18 år) – Högsta årliga kostnaderna

Tonårsperioden är den mest kostsamma enligt Swedbanks modell, med årliga nettokostnader på 93–121 tkr per barn. Orsakerna är flera:

- Kläder och mode: tonåringar har ofta mer utvecklade preferenser och större klädbudget;
- Matkostnader ökar tydligt i takt med att barnen växer och äter mer;
- Fritid och teknik: abonnemang, gymkort, elektronik, smink, bio, konserter;
- Resor och socialt liv: ökade transportkostnader, kollektivtrafik, mopeder, eller resor med kompisar;
- Ökad månadspeng och självständighet: i åldern 16–18 är det vanligt med extrautgifter kopplade till körkort, extrajobb, och eget ansvar.

Tonåringen närmar sig vuxenlivet och har därmed både ökade behov och krav på självbestämmande, vilket i sin tur ökar pressen på föräldrarnas plånbok.

Sammanfattning

Swedbanks modell visar tydligt hur barnets kostnader varierar genom livet:

- Förskoleåren präglas av höga initiala utgifter och inkomstreduktion;
- Skolåldern innebär jämnare, växande utgifter kopplade till mat, fritid och självständighet;
- Tonårsperioden är den dyraste, med ökande krav på konsumtion, teknik och socialt liv.

Dessa förändringar är starkt kopplade till barnets utvecklingsfas, och återspeglar både biologiska och sociala behov. Samtidigt utgör det svenska välfärdssystemet ett viktigt skyddsnät som dämpar de privata kostnaderna – särskilt i form av barnbidrag, maxtaxa för

⁷ Konsumentverket, Hushållskostnader 2025,
https://stpubshop.blob.core.windows.net/publikationer/kostnadsberakningar-hushallskostnader-2025-sv-kov_597_887.pdf

förskola, samt kostnadsfri skola. Trots det ligger den totala privata nettokostnaden för ett barn nästan 1,9 miljoner kronor fram till 18 års ålder, enligt Swedbank (2025)⁴.

3 Är barnbidragets nivå tillräcklig i relation till levnadskostnader för barn i olika åldrar

Barnbidraget är en grundläggande del av det svenska familjepolitiska systemet, utformat för att ge alla hushåll med barn ett ekonomiskt stöd oavsett inkomstnivå. Men frågan är om detta bidrag är tillräckligt för att täcka de faktiska levnadskostnader som följer med att ha barn – särskilt med tanke på hur dessa kostnader varierar med barnets ålder.

Nuvarande nivå på barnbidraget

Från 1 mars 2018 är det allmänna barnbidraget **1 250 kr per månad och barn** (15 000 kr/år), oavsett barnets ålder. Det kompletteras av flerbarnstillägg för hushåll med fler än ett barn. Beloppet har legat stilla sedan 2018, och är inte indexreglerat.

Jämförelse med faktiska kostnader

Nedan visas en jämförelse mellan barnbidraget och de **årliga privata nettokostnaderna** för barn i olika åldersgrupper, enligt Swedbanks modell:

Åldersgrupp	Genomsnittlig årlig kostnad	Barnbidrag	Täckt andel av den årliga kostnaden (%)
0 år	160 000 kr	15 000 kr	~ 9 %
1–6 år	88 000 kr	15 000 kr	~ 17 %
7–12 år	93 167 kr	15 000 kr	~ 16 %
13–18 år (från 16 år – studiebidrag)	108 667 kr	15 000 kr	~ 12 %

Källa: Swedbank (2025)

Barnbidraget täcker alltså en **mindre och krympande andel** av barnets faktiska kostnader i takt med att barnet blir äldre. Under tonårsåren, då kostnaderna är som högst (t.ex. mat, fritid, mobilabonnemang, resor), är bidraget proportionellt minst effektivt.

Relevanta iakttagelser:

1. **Barnbidraget är inte åldersdifferentierat:** Barnbidraget är ett enhetligt belopp, vilket innebär att det inte anpassas efter att tonårsbarn har högre konsumtions- och matbehov än små barn;
2. **Barnbidraget saknar indexreglering:** Eftersom barnbidraget inte automatiskt följer inflationen urholkas dess köpkraft över tid. Mellan 2018 och 2025 har konsumentprisindex (KPI) ökat med över 25 %, vilket innebär att barnbidraget i reala termer är betydligt mindre värt idag än när det senast höjdes;

3. **Flerbarnstillägg ger visst skydd:** Hushåll med flera barn får visst förstärkt stöd, men flerbarnstillägget är relativt modest och ger inte kompensation för stigande åldersspecifika kostnader.
4. **Ej behovsprövat:** Bidraget ges till alla hushåll oavsett inkomst, vilket stärker dess universella legitimitet – men innebär också att det inte riktas extra till barnfamiljer i ekonomisk utsatthet.

Sammanfattning

Barnbidraget är ett viktigt och välförankrat stöd i det svenska välfärdssystemet, men i sin nuvarande form täcker det bara en liten andel av barns verkliga kostnader – särskilt för tonåringar.

Dess enhetliga och icke-indexerade konstruktion gör att det förlorar i kraft över tid, och det förhåller sig svagt till de variationer i levnadskostnader som följer med barnets ålder. Mot bakgrund av detta framstår det som rimligt att diskutera möjligheter att införa åldersdifferentiering, indexuppräknings, eller ha ett kompletterande inkomstprövat stöd för att bättre möta behoven hos barnfamiljer med högre försörjningsbörda.

Tänkbart förslag: Ett moderniserat barnbidrag med åldersdifferentiering och indexering

Bakgrund

Det svenska barnbidraget är ett grundläggande universellt stöd till barnfamiljer. Sedan 2018 uppgår det till 1 250 kronor per månad och barn, ett belopp som är fast över tid och lika stort oavsett barnets ålder. I takt med en ackumulerad inflation (KPI konsumentprisindex) på cirka 25,5 % under samma period har stödet förlorat ungefär en fjärdedel av sin köpkraft. Samtidigt visar flera källor att barns faktiska kostnader ökar kraftigt med åldern – särskilt under tonåren.

Mot denna bakgrund och insikterna i denna studie föreslås här en tänkbar förändring av barnbidraget som bättre speglar barns levnadskostnader, stärker social rättvisa och ökar systemets träffsäkerhet.

Förslag

1. Inför åldersdifferentierat barnbidrag

Inför en modell där barnbidraget delas in i två eller tre nivåer beroende på barnets ålder. Som en illustration kan ett åldersdifferentierat bidragssystem se ut som i följande tabell:

Åldersgrupp	Föreslaget belopp, kr	Belopp justerat i takt med KPI, kr	Motiv
0–6 år	1250 (oförändrat)	1570	Lägre konsumtionsbehov och offentlig subvention (förskola)
7–12 år	1400	1760	Växande fritids- och skolrelaterade kostnader
13–18 år	1600	2010	Högsta kostnadsnivån enligt konsumtionsstudier

Detta skulle bidra till att bättre matcha stödet med faktisk ekonomisk belastning för föräldrar i olika faser.

2. Indexreglera barnbidraget

Knyt barnbidraget till konsumentprisindex (KPI) så att beloppet automatiskt justeras årligen för att skydda hushållen mot inflationens urholkningseffekt – i linje med hur andra transfereringar (t.ex. pensioner, garantibelopp) fungerar.

3. Behåll den universella konstruktionen

Barnbidragets generella karaktär är viktig för social legitimitet, enkel och kostnadseffektiv administration och hög användarandel. Reformen bör därför inte göra barnbidraget behovsprövat, utan snarare förbättra dess ekonomiska precision genom differentierade nivåer. På detta vis undviker man också eventuella stigman, där det annars finns en risk att barnfamiljerna och deras barn hamnar i två olika sociala grupper, där den ena gruppen inte behöver barnbidrag och den andra är bidragsberoende, vilket kan få negativa laddningar och konsekvenser.

Ekonomiska och sociala effekter av förslaget

- Förbättrad träffsäkerhet: Hushåll med äldre barn, som har högre kostnader, får mer stöd när de behöver det som mest.
- Inflationsskydd: Indexering garanterar att stödet bibehåller sitt reala värde över tid.
- **Begränsad budgeteffekt:** Den åldersdifferentierade modellen i detta förslag skulle innebära **4,52 mdkr** (med oförändrat basbelopp, d v s 1250 kr/mån) respektive **5,7 mdkr** (med KPI-justering) statliga merkostnader per år (med oförändrat flerbarnstillägg). Detta motsvarar **13,6 %** av den årliga totala budgeten för barn(studie)bidraget idag (d v s den totala budgeten är 33,34 mdkr/år utan flerbarnstillägg), om man räknar med antalet barn mellan 7–18 år i Sverige som under juli månad 2025 (som visas i tabellen nedan).

Åldersgrupp	Belopp, utgångspunkt från dagens nivå, kr	Belopp justerat i takt med KPI, kr	Statliga merkostnader, oförändrat basbelopp, mdkr/år (utan flerbarnstillägg)	Statliga merkostnader, KPI-justerat, mdkr/år (utan flerbarnstillägg)
0–6 år	1250 (oförändrat)	1570		
7–12 år	1400	1760	1,33	1,69
13–18 år	1600	2010	3,19	4,01
Totalt			4,52	5,70

Slutsats

Det nuvarande barnbidraget är inte längre tillräckligt i förhållande till barns faktiska levnadskostnader – särskilt för tonåringar – och behöver därför moderniseras. Genom att införa **åldersdifferentierade nivåer** och **automatiserad indexering** kan bidraget behålla sin generella karaktär, men samtidigt bli mer träffsäkert, rättvist och hållbart över tid.